

Sygn. akt VIII U 2008/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił **P. G.** prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu wskazał, iż decyzją z dnia 21.04.2016 r ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej z uwagi na brak całkowitej niezdolności do pracy, a składając wniosek nie przedłożył on żadnych nowych dokumentów, które miałyby wpływ na prawo do świadczenia.

/decyzja – k. 9 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 24 września 2018 roku złożył ubezpieczony, podnosząc, że choruje na padaczkę, nerwicę, nadciśnienie, leczy się psychiatrycznie. Wniósł o zwrócenie się do zakładu karnego o książeczkę zdrowia, z której wynika leczenie na powyższe schorzenia. Podniósł także, że odmawia mu się prawa do renty rodzinnej po ojcu, a z uwagi na schorzenia, według jego oceny, renta po ojcu mu przysługuje.

/odwołanie - k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 10 października 2018 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc tę samą argumentację, co w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. G. urodził się w dniu (...). W dniu 23 lipca 2018 r złożył wniosek o rentę socjalną. Do wniosku załączył orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 18.11.2011 r.

/wniosek o rentę – k. 1 akt ZUS/

Wnioskodawca został zaliczony orzeczeniem z dnia 18.11.2011 r do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, wg. symboli 01 U, 08 – T, niepełnosprawność istnieje od urodzenia, a ustalony stopień niepełnosprawności – od dnia 14.02.2007 r.

/zał. do wniosku – akta ZUS/

Decyzją z dnia 21. 04.2016 r ZUS II Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej, z uwagi na brak całkowitej niezdolności do pracy.

/decyzja – k. 4 plik III akt ZUS/

Decyzją z dnia 8. 12.2016 r ZUS II Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej, z uwagi na brak całkowitej niezdolności do pracy.

/decyzja – k.22 plik III akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił P. G. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu wskazał, iż decyzją z dnia 21.04.2016 r ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej z uwagi na brak całkowitej niezdolności do pracy, a składając wniosek nie przedłożył żadnych nowych dokumentów, które miałyby wpływ na prawo do świadczenia. Decyzja nie była poprzedzona badaniem lekarza orzecznika.

/decyzja – k. 9 akt ZUS/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, Nr 982) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej,

przy czym osobie, która spełnia powyższe warunki przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa (ust. 2), z tym, że renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 3).

Z kolei na mocy art. 5 cytowanej ustawy ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, Nr 1440).

Natomiast w myśl art. 15 tej ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio: art. 12-14, art. 61, art. 78-81, art. 88, art. 89, art. 93, art. 94, art. 98, art. 100 ust. 1 i 2, art. 101, art. 102 ust. 1, art. 104 ust. 4, art. 107, art. 114, art. 116 ust. 1b i 2, art. 118 ust. 1-5, art. 119 ust. 1, art. 121, art. 122 ust. 1, art. 126, art. 128, art. 129 ust. 1, art. 130 ust. 1, art. 133-135, art. 136a i art. 138-144 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z treścią art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust. 2).

Zgodnie z art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie.

W odniesieniu do przedmiotowej sprawy na wstępie należy zauważyć, iż decyzje organu rentowego w sprawach dotyczących świadczeń z ubezpieczeń społecznych mają charakter deklaratoryjny. Organ rentowy stwierdza jedynie, czy zostały spełnione ustawowe warunki nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia. Postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczeń społecznych wszczynane jest w wyniku wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy. Badanie legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Inaczej mówiąc - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest bowiem postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy. Biegli sądowi nie zastępują lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS, a jedynie zgodnie z posiadaną wiedzą specjalistyczną poddają ocenie merytorycznej trafność wydanego

orzeczenia o zdolności wnioskodawcy do pracy lub jej braku. Dlatego też późniejsza zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego nie może stanowić - co do zasady - podstawy do uznania decyzji za wadliwą i jej zmiany przez sąd (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2007 roku, sygn. akt I UK 316/06, opubl: MoPr rok 2007, Nr 11).

Wynikające z treści art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. możliwości załatwienia sprawy (tj. uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu przy jednoczesnym umorzeniu postępowania) wiąże się z występowaniem w sprawie "nowych okoliczności" dotyczących niezdolności do pracy (względnie niezdolności do samodzielnej egzystencji), powstałych po dniu złożenia odwołania od wydanej przez organ rentowy decyzji. Przepis ten stanowi wyjątek od zasady oceny wydanej przez organ rentowy decyzji, przez sąd I instancji, według stanu rzeczy istniejącego w dniu jej wydawania. Wyjątek ten jednak wymaga "cech nowości", które mogą dotyczyć stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe przed wydaniem decyzji (wówczas będą to nowości w rozumieniu art. 477⁹ § 2¹ k.p.c., które będą obligować organ rentowy do podjęcia działań wynikających z tego przepisu) lub też mogą dotyczyć okoliczności związanych ze stanem zdrowia takiej osoby, które powstały po dniu złożenia przez nią odwołania i wtedy będą to nowości w rozumieniu art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. (zob. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 12 czerwca 2013 r., III AUa 242/13, LEX nr 1342365).

"Nowe okoliczności" to schorzenia istniejące przed wydaniem decyzji, lecz wykazane przez ubezpieczonego dopiero po wniesieniu odwołania do sądu albo ujawnione na podstawie badań lekarskich w trakcie postępowania sądowego i których nie ocenił ani lekarz orzecznik, ani komisja lekarska organu rentowego./wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 października 2016 r. III AUa 957/15 ,LEX nr 2157858/

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy odstąpił od badania wnioskodawcy przez lekarza orzecznika, podnosząc, że wnioskodawca nie przedstawił nowych dowodów, a w 2016 roku odmówiono wnioskodawcy renty socjalnej z uwagi na brak całkowitej niezdolności do pracy.

Tymczasem z załączonego do wniosku orzeczenia o niepełnosprawności wynika, iż wnioskodawca ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności z powodu upośledzenia umysłowego oraz w związku z chorobą układu pokarmowego, o czym świadczą symbole niepełnosprawności. Tymczasem już w odwołaniu wnioskodawca podnosi, iż choruje na padaczkę, nadciśnienie oraz leczy się psychiatrycznie, a wszystko to wynika z książeczki zdrowia, o którą należy zwrócić się do zakładu kranego.

W ocenie Sądu są to zatem nowe okoliczności, które winny być ocenione w pierwszej kolejności przez lekarza orzecznika, bowiem nie podlegały one wcześniejszej ocenie, a mogą mieć wpływ na treść decyzji.

W ocenie Sądu dolegliwości opisane w odwołaniu, są nową okolicznością, o której mowa w art. 477¹⁴ § 4 k.p.c, bowiem na dzień orzekania przez organ rentowy nie były rozpoznawane i nie były podstawą do orzekania niezdolności o pracy.

W zaistniałej sytuacji Sąd nie może orzekać co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących niezdolności do pracy i winien przekazać sprawę do rozpoznania organowi rentowemu oraz umorzyć postępowanie sądowe.

W konsekwencji Sąd Okręgowy zobligowany był, stosownie do treści art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., orzec jak w sentencji postanowienia – w zakresie pkt. I 1,2,3.

W ocenie Sądu z treści odwołania wynika, iż wnioskodawca wnosi także o przyznanie renty rodzinnej po ojcu.

Należy przypomnieć, że w postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza zakres zaskarżonej odwołaniem decyzji. Przed sądem odwołujący się może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, nie może natomiast żądać czegoś, o czym organ nie decydował. Zasada ta koreluje z treścią przepisu art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., który nakazuje nowe żądania, dotychczas

nierozpoznane, przekazać organowi rentowemu do rozpoznania./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 15 grudnia 2016 r.,III AUa 2373/15, LEX nr 2196188/

Wobec powyższego Sąd przekazał do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477 ze z. 10 § 2 kpc wniosek ubezpieczonego o przyznanie prawa do renty rodzinnej po ojcu. Bowiem, o czym była już mowa powyższej odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pełni rolę pozwu i wszczyna postępowanie sądowe. Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji a spornych między stronami; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem ubezpieczony może jedynie żądać korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swą rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego decyzją, nie może natomiast żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Dlatego też odwołanie wniesione od decyzji organu rentowego nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest - zgodnie z treścią art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. - przekazać go do rozpoznania organowi rentowemu. Tym samym kontrolna rola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji organu rentowego, gdyż - stosownie do treści art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.- w postępowaniu wywołanym wniesieniem odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu.

ZARZĄDZENIE

odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.